

Ronse

Met hoogten en laagten

22 augustus 2010

De schrijver Pol De Mont heeft naar het schijnt de streek hier de naam „Vlaamse Ardennen“ gegeven. En Omer Wattez (ook een Vlaams schrijver) noemde de stad Ronse „De Parel van de Vlaamse Ardennen“. Dit omwille van de ligging en de groene omgeving. Nu is er op dat parel-cliché door veelvuldig gebruik en misbruik al zoveel sleet gekomen dat het verguldsel er reeds lang is afgesleten en die titel door lelijke kale plekken wordt ontsierd. Waarschijnlijk noemen ze zichzelf daar in Ronse nu niet zo vlot meer „de parel“ maar eerder „Het Hart van de Vlaamse Ardennen“. Indien ze daarmee willen beklemtonen dat de stad zich in het midden van die landstreek bevindt, dan is de term wat misplaatst. Aangezien ze daar bovenop de taalgrens liggen. Aan de overkant van die streep kun je misschien wel in de problemen komen door „Vlaams“ te roepen. Tenminste indien we onze (en hun) hakketakkende politici enige geloofwaardigheid mogen toedichten. Dus in die zin is het min of meer een buitengewest. Voor de rest, wat dat „hart“ betreft, jawel hoor, daar kan ik me vlot mee verzoenen.

Ronse heet dus even verder naar het zuiden over de taalgrens „Renaix“. Het is een stad die nog net in de provincie Oost-Vlaanderen ligt. In het Zuid-Vlaamse Heuvelland. Franstaligen kunnen er aanspraak maken op de zogenaamde „faciliteiten“. Dat rare woord en het begrip dat eraan vast hangt is een Belgische uitvinding en dus van een ongehoorde ingewikkeldheid. De faciliteitengemeenten zijn ingesteld na de vaststelling van de taalgrens op 1 september 1963. Bepaalde gemeenten waar zowel Nederlandstalige of Duitssprekende dan wel Franssprekende burgers woonden, werden toen met die naam geïd. Dat statuut kon, in principe, toegekend worden indien de taalminderheid er minstens 30% bedroeg. Anderstaligen konden, bijvoorbeeld, bedingen dat ze in de eigen taal te woord werden gestaan in officiële aangelegenheden. De bedoeling was dat hiermee zowel immigranten als historische taalminderheden in deze gemeenten, aan de taalgrens en in de Rand rond Brussel, ruim de tijd kregen om zich aan te passen aan de nieuwe situatie. Een vrome doelstelling waar het in de praktijk nogal eens mank aan ging en nog gaat. Rabiëtaalchauvinisten, vooral van Waalse signatuur, gooien al eens de kont tegen de krib en weigeren de andere taalgroep zijn recht. Maar dat is allemaal politiek en het komt hier niet zozeer te stade. Overigens zijn er in dat opzicht in Ronse geen problemen en leven de beide taalgemeenschappen in redelijke harmonie. Tenminste voor zover ik dat kan zien.

De faciliteitennatuur van de stad komt op allerlei plaatsen aan de oppervlakte. Bijvoorbeeld in de straatnaamborden. Die melden de (oorspronkelijke) Nederlandse naam met daaronder, in een kleiner corps, de Franse „vertaling“. Wat nogal eens vreemd Frans oplevert. Wordt de „Mussenstraat“ wel adequaat omgezet naar „Rue des Moineaux“, en is er bij de omzetting van „Molekensstraat“ naar „Rue des Petits Moulins“ te redetwisten over de eventuele meervoudsvorm, dan gaat het bij „Fiertelmeers“ geheel de mist in. Dat blijft in het Frans namelijk... Fiertelmeers! Precies hetzelfde dus. „Fiertel“ is dan ook onvertaalbaar en boven-

dien iets typisch voor Ronse. Het weze de vertalers in dezen dus grootmoedig vergeven.

De organisator van deze wandeling was VL.A.M. Wat staat voor Vlaamse Ardennen Marcheerders. Eigenlijk hadden ze zich nog beter VL.A.S kunnen noemen. Voor „Vlaamse Ardennen Stappers“. Want Ronse en textiel, dat is niet uit elkaar te halen. Maar dat „Vlam“ was natuurlijk wel handig als logo waar dat bij de grondstof voor het lijnwaad duidelijk veel moeilijker lag.

In 1840, binnen het nog fonkelnieuwe Koninkrijk België, was meer dan 55% van de bevolking afhankelijk van de textielindustrie. De bloei van deze nijverheid leidde tot een groeiend aantal inwoners van de stad en bracht welvaart. Afhankelijkheid is echter een zwakke positie en reeds een paar jaar later leidde dat door de toegenomen mechanisatie tot een diepe economische crisis. Noodgedwongen verlieten veel inwoners de stad om in Noord-Frankrijk (Lille, Roubaix en Tourcoing) in de textielnijverheid te gaan werken. Of om in de regio van de Somme of de Oise in de landbouw het dagelijks brood te gaan verdienen. Vanaf ongeveer 1870 bloeide de textielindustrie weer op. Met een tijdelijke stagnatie die door de Eerste Wereldoorlog werd veroorzaakt. Tussen de twee wereldoorlogen in groeide Ronse uit tot het tweede textielcentrum in Vlaanderen. Er werd toen vooral katoen verwerkt. De neergang van deze industrietak begon na de Tweede Wereldoorlog, maar de hele sector raakte pas echt in grote problemen in de jaren zestig van vorige eeuw.

Vandaag de dag is Ronse een handelsstad met een provinciaal karakter en een belangrijk regionaal onderwijscentrum.

Ronse is zijn textielverleden nog niet helemaal kwijt. Nochtans, wat je nu nog in deze stad vindt aan textiel is afkomstig uit een of andere sweat shop in een ver, arm en warm land waar goedkope kinderarbeid onze schijn van welstand ophoudt. Of het staat ten aan-

Een overblijfsel van het industriële verleden van Ronse.

schouwe van de bezoeker in het Textielmuseum. Dat museum is bijzonder, onder andere doordat alle aanwezige machinerie nog steeds werkt. Op de verschillende types weefgetouwen wordt de erg gevarieerde plaatselijke productie gedemonstreerd. Er valt ook nog heel wat te leren over de sociale aspecten van de periode van de ruim een eeuw dat Ronse textiel(hoofd)stad was. Het is opvallend hoe er overal in de stad nog overblijfselen zijn die wijzen naar dat verleden. Zo bijvoorbeeld vindt men er een tamelijk groot aantal bedrijfspanden, niet zelden in verval, in een wat merkwaardige architecturale stijl: het Art deco. Tus-

sen de twee oorlogen genoot Ronse, zoals reeds gezegd, van een gouden periode in de textielindustrie en in die tijd bouwden welvarende kaderleden en textielbaronnen schitterende huizen in de stadsrand. Ze kozen daarvoor de stijl die in die tijd trendy was. En dat was toen Art deco. Die bouwstijl ontstond uit het verlangen naar een nieuwe architectuur, die meer aandacht besteedde aan het functionele. Overbodige decoraties waren...overbodig. Dus ging men over het algemeen voor strakke eenvoud. Wat niet betekende dat deze zakelijke kijk op het bouwen niet aantrekkelijk mocht zijn. In de stad is dit overal te zien op de gevels van huizen en bedrijfsgebouwen. Daar wisselen cementen stroken of tegels af met langwerpige, effen baksteenvlakken. Er zijn horizontale, strakke lijnen die gecombineerd worden met gewelven. Dit alles tot ons gekomen uit een tijd dat een gebouw met een industrieel doel ook nog mooi mocht zijn en het niet de kille zakelijkheid van het snel

klaar ademde.

De naam Ronse wordt voor het eerst vermeld als Rotnace rond 860. Dat schijnt te duiden op een Keltische oorsprong. Volgens etymologen is deze naam afgeleid van de nabijgelegen rivier de Ronne. Met het Keltische „-acum“ eraan vastgeplakt. Hetgeen ongeveer „vestiging aan de Ronne“ betekent. Waar die rivier echter nu gebleven is, is me niet duidelijk. De etymologie maakt soms rare bochten.

Van waar je de stad ook nadert, de toren van de Sint-Hermes komt altijd prominent in beeld. Dat heeft er niet alleen mee te maken dat die toren in zijn vierkante massiefheid flink de hoogte in steekt, het komt ook doordat de stad in een keteldal ligt, omringd door tamelijk hoge getuigenheuvels. Dus wie naar de stad toekomt, daalt flink af om in het centrum te raken. In mijn geval is dat steevast langs de Kruisstraat. Een helling waarop reeds menig fietser die de stad met zijn tweewieler verliet, sterretjes heeft gezien.

Sint Hermes, de patroonheilige van de stad, werd vooral in onzaliger tijden aanroepen om genezing te bekomen voor iemand die van de werkelijkheid los was geraakt en eventueel dingen begon te zien en te horen die er volgens anderen niet waren. Men noemde dat gek, zot ofte geestesziek. De verering van Sint Hermes kent een lange traditie die op onze dagen nog steeds in ere wordt gehouden ter gelegenheid van de jaarlijkse Fiertel.

De Fiertel is een volksfeest in de regio van de Vlaamse Ardennen, meer bepaald in de streek rond Oudenaarde en Ronse. De merkwaardige naam is een verbastering van het Latijnse „ferebrum“, hetgeen „reliëkschrijn“ betekent. Van oorsprong is het een religieus feest en in Ronse is dat karakter nog het best bewaard gebleven.

In de middeleeuwen kwamen uit alle hoeken van het land geesteszieken op bedevaart naar Ronse om er Sint Hermes te vereren en genezing af te smeken. Daartoe was het echter niet genoeg om wat te bidden en te jammeren: er moest ook een fysieke inspanning gedaan worden. Zo ontstond de Fiertelommegang. Het is nu nog een jaarlijkse tocht van één dag rond de stad. De hele toer is niet minder dan 32,6 kilometer lang. De zondag na Pinksteren wordt het schrijn van de heilige Hermes over de getuigenheuvels in een grote cirkel rond de stad gedragen. Zo wordt iedereen die zich binnen de cirkel bevindt beschermd tegen geestesziekte. Derhalve moet Ronse wel de stad zijn met de beste geestelijke gezondheid van het land. Er is in Ronse vandaag de dag maar één enkele zot meer bekend. Die staat ergens onbeweeglijk op een plein. Het is het standbeeld de Ronsche Zot. De lange Fierteltocht is een traditie waar jaarlijks meer dan 5000 enthousiaste Ronse-naars en sympathisanten aan deelnemen. Waarbij evenwel niet iedereen het volledige parcours aflegt. Velen wachten ergens onderweg de wandelaars op en sluiten dan aan. Maar de echte Fiertelgangers beginnen hun ommegang al om 7 uur 's morgens met een plechtige misviering waarbij de burgemeester traditioneel aan de Deken de toestemming vraagt om het schrijn te mogen meenemen. Het schrijn wordt op een draagbaar gezet die getorst wordt door vier dragers. Daarbij kan niet iedereen zomaar drager van het schrijn zijn. Niet alleen heb je sterke schouders nodig maar volgens de traditie moet je het recht om drager te zijn erven van je vader. Dus enkel Ronsenaars of uitgeweken Ronsenaars en hun nakomelingen kunnen Fierteldrager worden. De stoet vertrekt aan de Sint-Hermeskerk voorafgegaan door de belleman, die met twee bellen de cadans aangeeft. Onderweg worden ook nog enkele min of meer historische gebeurtenissen omtrent de Fiertel geëvoceerd.

De Fiertelommegang werd in 2009 toegevoegd aan de lijst van immaterieel cultureel erfgoed in Vlaanderen. Er worden nu verdere stappen ondernomen om van de Fiertel werelderfgoed te maken.

Behalve de Fiertel kent Ronse nog twee belangrijke feesten: de Bommelfeesten of Bommels en de Ronde van Vlaanderen.

De Bommelfeesten vinden plaats in januari. Voor het precieze tijdstip even opletten: het gebeurt op de zaterdag vóór de eerste maandag na Driekoningen. Heb je hem? Het lijkt wel of deze tijdsaanduiding zeer toepasselijk door de Heer O. B. B. te R. zelf werd gefor-

muleerd. Het is het eerste carnaval van het jaar in België. De wortels van dit gebeuren schijnen ergens in de Middeleeuwen te liggen. Tegen het soort zotten dat dan op straat is aan te treffen staat ook Sint Hermes machteloos.

De Ronde van Vlaanderen is een wielerskoers die volgens de allergrootsten onder de wielrenners één van de mooiste klassiekers aller tijden is. Net zo goed dat die koers altijd de Muur van Geraardsbergen aandoet, komt die ook in Ronse voorbij. Het zijn twee klassiekers binnen deze klassieker.

Het lijkt wel een grot maar het is slechts een flink begroeide holle weg...

Het eerste deel van de wandeling leidde mij en gelijkgestemden doorheen een stukje van de omgeving van de stad dat blijkbaar zo goed als onbekend was. Voor mij was het dat sowieso maar ik sprak onderweg een medewandelaar die meerdere keren per jaar deelneemt aan diverse wandelingen in en om Ronse en die vertelde dat hij „aan dees kanten“ nog nooit geweest was. Het was ook een beetje raar want we bleven vrij dicht bij het centrum van de stad en toch leek het erop dat we daar mijlen vandaan waren. Met smalle paadjes, holle wegen en, niet te vergeten, een paar heel fikse hellingen.

Holle wegen vind je hier wel meer. Door hun speciale structuur zijn ze de thuis van een soms unieke fauna en flora. Niet zelden heerst er door hun oriëntatie en hun reëlf een eigen, warmer of vochtiger microklimaat. Ze zijn

kwetsbaar en daarom worden er dikwijls maatregelen getroffen om ze tegen erosie en verlies aan diversiteit te beschermen.

Voor het eerste gedeelte liepen de trajecten van alle langere afstanden gelijk maar naar het einde van de eerste lus toe, scheidde de langste afstand zich van de rest af. Daarbij

De café Ten Hotond met de molenrump/uitkijktoren die er nog net bovenuit piept.

stond er (maar dat wist ik nog niet) een stukje naar het hoogste punt van de provincie op het programma. Langs een zeer steil pad ging het opwaarts naar de Hotond. Een heuvel... wat zeg ik? Een bérg, ja! Hij dankt zijn naam aan oude woorden als „tond“ en „tumba“. Het eerste moet „hoog“ betekenen en het tweede „tombe“. Dus ooit, in een zeer ver en grijs verleden, was dit waarschijnlijk een hoog gelegen begraafplaats. De Hotondberg is een van de vele getuigenheuvels in de Vlaamse Ardennen. Hij ligt op de grens tussen Ronse en Zulzeke. Op de top staat de Hotondmolen. Althans wat ervan overblijft. En dat is niets anders meer dan een wit geschilderde

molenrump waarvan de top toegankelijk is als uitkijktoren. Daar boven sta je op ongeveer 150 meter boven de zeespiegel en wanneer de omstandigheden wat dienen kan je van hieraf genieten van schier grenzenloze vergezichten over Vlaanderen en Wallonië. Zo kan je van daar in het gunstigste geval niet minder dan 108 Vlaamse en Waalse kerktorens tellen. Om het de geïnteresseerde wat makkelijker te maken om die allemaal een beetje te identificeren, is er een zeer oude oriëntatietafel geplaatst.

Ooit was er hier echt een molen. Hij staat even buiten de kring van de Fiertel dus daar mocht men wel malen of een slag hebben van. De eerste vermelding van een molen op de

Hotondberg dateert al uit 1648. Waarschijnlijk was het toen een houten staak- of standermolen. In het begin van de 19e eeuw is die molen vervangen door een stenen exemplaar, een zogenaamde grondzeiler. De molen is meermaals hersteld maar sinds 1945 maalt hij niet meer. Zo heeft Sint Hermes het toch gewonnen in dit geval. Het voormalige molenhuis is nu een café. Het is een ontmoetingsplaats voor wandelaars, fietsers en radioamateurs. Deze laatsten trachten te profiteren van de hoogte waarop je daar staat om radioverbindingen te maken die een zo groot mogelijke afstand overbruggen.

Op de zuiderflank van de Hotondberg ligt een bosgebied. Bij een vorige wandeling ging het traject doorheen dat gebied. Nu niet. Men is er namelijk nogal zuinig op. Het natuurgebied Hotond-Scherpenberg wordt beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) van de Vlaamse overheid. De bosgebieden zijn heel speciaal en daarom zijn ze in het kader van de Europese habitatrichtlijn uitgeroepen tot speciale beschermingszone.

Terwijl de Hotondberg naar het noorden afhelt, is de Scherpenberg naar het zuiden gericht. Door de andere oriëntatie is ook de begroeiing anders. Op deze helling is het de bedoeling om structuur- en lichtrijke bosranden en droge soortenrijke graslanden te ontwikkelen.

Van hier af ging het bergaf (letterlijk!) langs de smalle Riekestraat die aansloot op de Scherpenberg.

Behalve de Scherpenberg kreeg ik later ook de Spichtenberg geserveerd. Door een deel daarvan is één van de weinige spoorwegtunnels van ons land gegraven die onder een natuurlijke hindernis door gaat. De 410 m lange spoorwegtunnel ligt deels onder de Spichtenberg (105 meter ver) en de Kafhoek, onder een uitloper van de getuigenheuvel.

In 1942 werd de omgeving van de tunnel door de Duitsers afgezet. Later werd gezegd dat Hitler zich in de tunnel had schuilgehouden. In werkelijkheid zou het evenwel Goebbels geweest zijn. Uiteraard mocht toen niemand die sector betreden. In augustus 1944 werd de tunnel gesaboteerd. De eerste trein passeerde die dag om vijf vóór vier op weg naar de tunnel. Het was de „koolmijnerstrein“ van Gent naar Blaton die met onze Vlaamse mijnwerkers naar de „fosten“ reed. Die stopte onverwacht voor de ingang van de tunnel. Gaston Devos en zijn zoon Michel hadden een zeer snood plannetje uitgevoerd. Tijdens de nacht hadden ze halfweg de tunnel enkele rails losgemaakt. Dat was op de plaats waar de tunnel een lichte bocht maakt. Zij lieten de trein stoppen en verplichtten de machinist de locomotief af te koppelen. Dadelijk werd hij weer onder stoom gezet. De machinist sprong eruit terwijl de machine langzaam op gang kwam en het donkere gat binnenreed in de richting van Louise-Marie. Na enkele ogenblikken ontspoorde de locomotief en werd de tunnel geblokkeerd. Deze actie was een risicovolle onderneming. Niet enkel voor de uitvoerders zelf maar ook wegens de te verwachten represailles van de Duitsers. Iets moest de bevolking wel erg hoog gezeten hebben dat er werd overgegaan tot zo'n vermetele actie. Het bleek voor velen, onder andere, niet te verdragen dat de goede, vette steenkolen uit de Borinage en andere rijkdommen van ons land voor hun neus voorbijreden richting Duitsland. Terwijl men hier tevreden moest zijn met kolen van zeer slechte kwaliteit en ander overschot. Bovendien waren de geallieerden op 6 juni geland in Bretagne en vorderden ze snel. Deze sabotage kon alleen maar de aftocht van de bezetter vertragen. Iedereen in de omtrek profiteerde van de geboden gelegenheid om de steenkolen uit de tender te halen. Volle kruiwagens werden naar huis gevoerd. Represailles bleven gelukkig uit omdat de Duitsers met de naderende geallieerden wel nog andere katten te geselen hadden. De tunnel werd uiteindelijk pas na de bevrijding vrijgemaakt door de Engelsen.

Na de tocht over de Scherpenberg ging de wandeling weer op het centrum van de stad aan. Om een bezoek te brengen aan de eerste controlepost. Die was gevestigd in een gebouw waar een plaat aan de gevel duidelijk maakte dat hier de schrijver Valère Depauw verbleven had. Die werd namelijk in deze stad geboren. Deze autodidact was aanvankelijk

De gedenkplaat voor Valère Depauw

Een breed pad door het Muziekbos

Wie had er nou kunnen denken dat dit een grafheuvel zou kunnen zijn? Toch is het zo.

werkzaam in het textielbedrijf van zijn vader. Daarna werd hij boekhandelaar, uitgever en tenslotte journalist bij een Nederlands concern dat weekbladen uitgaf. Hij debuteerde in 1937 met de humoristische roman „Tavi“. Het is een anekdotische verhalenbundel over een figuur uit zijn geboortestad. Al beschouwde hijzelf dan „Triptiek van heimwee en berusting“ uit 1948 als zijn echte debuut. In zijn werken zoekt hij naar de drijfveren in het menselijk gedrag. Hij beoefende in de loop der jaren diverse genres tot aan het magisch realisme toe.

Tot mijn genoegen leidde het traject naar en door een deel van het Muziekbos. Waar me bij het betreden van dit bos de sensatie overviel door de donkere slokdarm van het pad te worden ingeslikt. Merkwaardig was dat het opeens stil werd. Alsof er een deken over me heen was geworpen die het meeste geluid van buiten af-sloot. Iets wat spijtig genoeg niet al te lang mocht duren want verder in het bos, waar ik spoedig terecht kwam, lopen een paar geasfalteerde banen en daar was weer allerlei menselijke (gemotoriseerde) activiteit merkbaar.

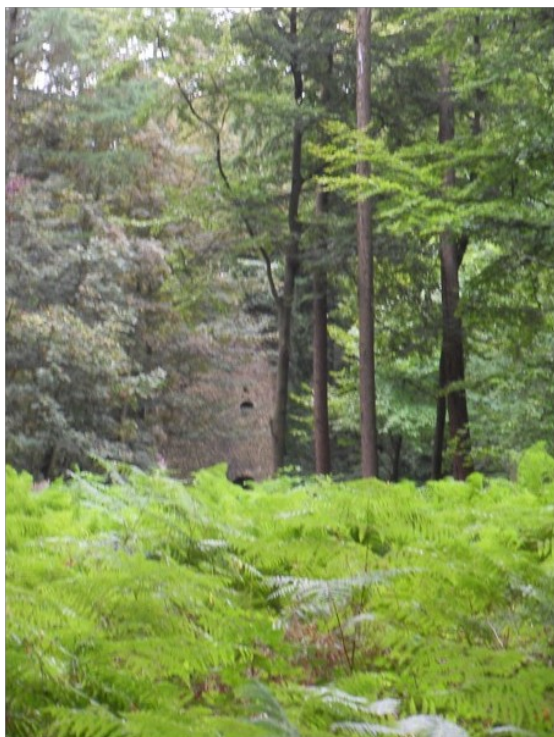
Het Muziekbos ligt in het noordoosten van Ronse, nabij het gehucht Louise-Marie. Het bedekt een groot stuk van de Muziekgberg. De oppervlakte van het bos is 50 ha, waarvan 13 ha openbaar domein zijn en toegankelijk voor natuurliefhebbers. De naam van het Muziekbos heeft in oorsprong niets met muziek te maken. Het is een afleiding van het Keltische woord „muz“ hetgeen „moeras“ betekent. In de lente is de grond hier bedekt met een intens purperen tapijt van boshyacinten. Vanzelfsprekend was het daarvoor nu niet meer het seizoen en kleurde de bodem algemeen roodbruin door het gevallen blad.

Het is maar goed dat iemand eraan gedacht heeft om ergens langs het pad een bord te zetten met wat uitleg over wat daar te zien is. Niet

dat je bij die vondst kon komen. Een onvriendelijke prikkeldraad verhinderde dat. Over een onaanzienlijke verhoging in het terrein zegt dat bord dat het in feite een grafheuvel is. De zanderige, flink begroeide hoop is ongeveer twee meter hoog, met een doorsneden van acht tot negen meter. Centraal in die heuvel bevindt zich een kamer die gevormd wordt door ruw gestapelde brokken ijzerhoudende zandsteen. In die ruimte vond de amateurarcheoloog Edouard Joly op het einde van de 19^e eeuw twee urnen die gevuld waren met verbrande beenderen, as en steenkool. Onderzoek van deze resten heeft uitgewezen dat het de overblijfselen waren van een man die tussen 40 en 60 jaar oud moet geweest zijn. Benevens de beenderen van een vrouw tussen 22 en 40 jaar oud.

Edouard Joly heeft een straat in Ronse naar zich vernoemd gekregen. Niet direct omdat hij de grafheuvels in het Muziekbos heeft ontdekt maar vooral omdat de man advocaat en

bankier was en bovendien ook nog eens burgemeester werd in Ronse. Hij slaagde erin, als amateurarcheoloog, om een omvangrijke collectie op te bouwen die na zijn dood verspreid is geraakt over diverse musea. Hij was vooral geïnteresseerd in de periode vanaf

De Geuzentoren in het groen

het Neolithicum tot de Gallo-Romeinse tijd. Op de flanken van de heuvels richtte hij het Bois Joly op, waar tot heden de getuigenissen van zijn romantische visie op deze periode te zien zijn.

Van waar ik het bord naast het pad stond te lezen, was het niet zichtbaar maar er is ook nog een tweede grafheuvel. Daarop heeft men in 1864 de Geuzentoren gebouwd. Over die toren had ik al dikwijls gehoord en gelezen maar ik had hem nog nooit gezien! Tot nu. Tussen het groen was met enige inspanning vanaf mijn standpunt dit merkwaardige bouwsel nog net te zien. Waarom die daar is gezet, is eigenlijk niet bekend. Wél wie hem heeft laten bouwen. Dat moet een zekere Scribe geweest zijn. Iemand waarover me verder totaal niets bekend is. Men kan als reden voor het bouwen wel iets verzinnen. In de periode dat de toren werd gebouwd reikten de omringende bomen nog niet zo hoog als vandaag het geval is. Dus zou men vanop de top een heel mooi uitzicht hebben gehad over de Vlaamse Ardennen. Aan deze toren hangt in dat verband het verhaal vast

waarop ik in het begin al even alludeerde. Namelijk hoe de streek aan zijn naam is gekomen. Enkele jaren na de bouw van deze toren kwamen hier geregeld kunstenaars van de natuur genieten. Zo beklommen ook de dichters Pol de Mont en Omer Wattez in de lente van 1888 de toren. Pol de Mont riep toen verwonderd en bewonderend naar zijn vriend Omer: „Maar... dat zijn hier de Vlaamse Ardennen!“. En die naam is blijven hangen.

De toren is opgetrokken uit ijzerzandsteen. Deze steensoort werd vroeger in de vele zavelputten in de buurt gevonden. Zavel is, overigens, geel metselzand. Bovenaan heeft de toren kantelen. Binnenin is er een wenteltrap die over twee tussenverdiepingen leidt tot helemaal bovenaan op het dak. De toren is lange tijd privébezit geweest. In 2007 kon de

Een bruggetje over een bronbeek in het Muziekbos

Vlaamse overheid dan het stuk bos met zijn bezienswaardigheden kopen.

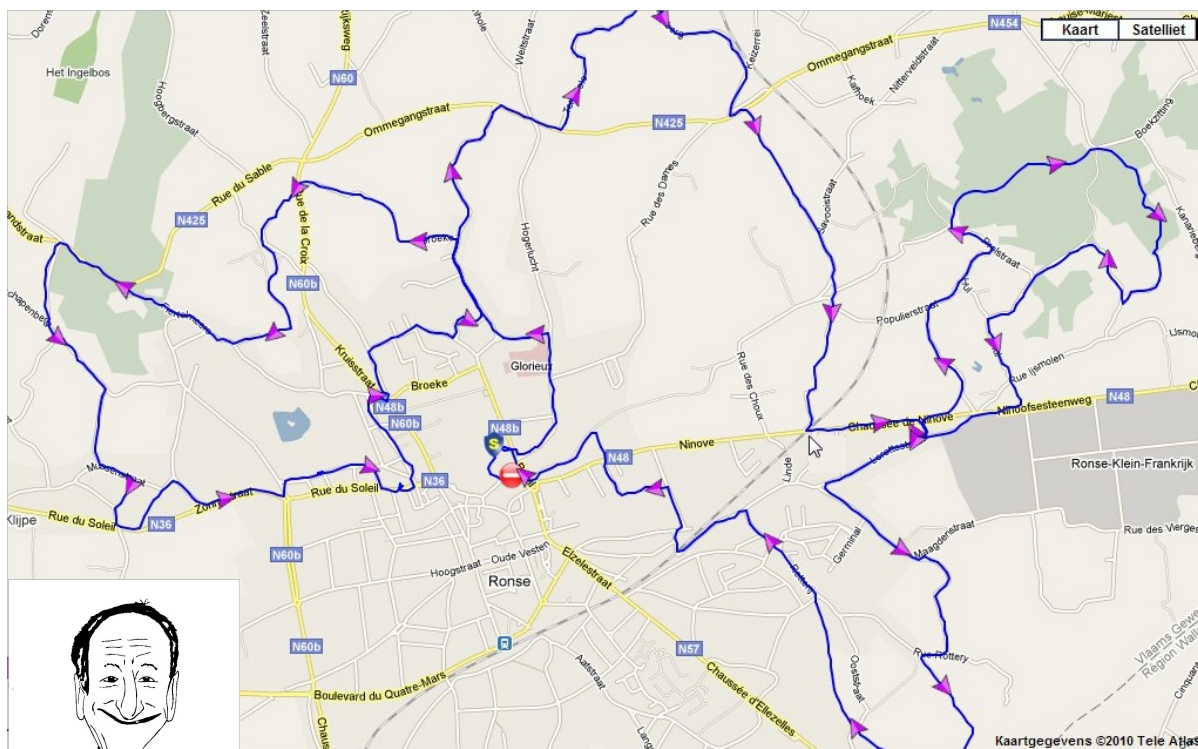
Het Muziekbos bestaat hoofdzakelijk uit beuken. Die gedijen goed op deze wat zure grond. Het is opvallend dat er nagenoeg geen ondergroei aanwezig is. Dit in tegenstelling met de meeste andere bossen die dikwijls dicht bezet zijn met allerlei struweel. Sommige beuken in het Muziekbos zijn gemerkt. Ze staan op de lijst om geveld te worden. Dat wordt niet zomaar gedaan, het is de bedoeling meer variatie te brengen in het bomenbestand. Nadat de nodige kappingen verricht zijn, zal het

Agentschap voor Natuur en Bos overgaan tot het aanplanten van schaduwminnende soor-

ten als de winterlinde, lijsterbes, haagbeuk en gewone esdoorn. Daardoor denkt men ook een rijkere ondergroei een kans te kunnen geven.

Het laatste stuk van de wandeling ging over een soort dijk die bij mij al direct het vermoeden wekte dat het hier om de oude bedding van een spoorweg moest gaan. Hoewel er een rare bult in zat waar een spoorvoertuig hoogst ongelukkig zou over geweest zijn. Misschien is die oneffenheid er later gekomen toen een viaductje werd aangelegd om het onderliggende smalle asfaltbaantje doorgang te verlenen. In ieder geval bleek mijn vermoeden gegrond want bij het einde van dit pad stond een bord dat het had over de geschiedenis van deze spoorweg. Destijds werkten heel wat mijnwerkers die afkomstig waren uit Zuid-Oost-Vlaanderen in de steenkoolmijnen van Charleroi, La Louvière en de Borinage. Die mannen gingen meestal dagelijks op en neer naar de mijnen waar ze werkten. Langs deze spoorweg. De spoorlijn is verdwenen nadat de mijnen in Henegouwen één na één dicht gingen en het publiek voor deze spoorlijn dus wegviel. Het moet een ruwe wereld geweest zijn en een uitermate hard bestaan. Logisch dat die omstandigheden ook harde mensen creëerde die niet opzij gingen indien het erom ging hun rechten of voorrechten op te eisen of af te dwingen. De sterke solidariteit tussen de mijnwerkers van de Waalse bekens en die van Limburg heeft er tenslotte toe geleid dat er een historische sociale verwezenlijking tot stand kwam. In 1955 waren zij de sleutel tot één van de grootste syndicale verwezenlijkingen van die tijd: de vijfdaagse werkweek. De werkgevers en de regering waren niet gewonnen voor dat idee en het was pas toen de mijnwerkers zich aansloten bij de eisen en gingen staken dat de betrokken partijen overstag gingen.

Er zaten in deze wandeling niet al te veel horizontale hectometers. In tegendeel. Er waren compleet naamloze zowel als bekende hellingen die het spierstelsel flink op de proef stelden. Ik mag zeggen dat ik meestal het gevoel had niet „à blocque“ te zitten maar er was toch één helling die me bijzonder pijn deed, ik geef het grif toe. Misschien omdat die Fortuinberg naar het einde van het meer dan 30 kilometer lange traject zat. Die Fortuinberg toch... ik voel hem nog steeds!

Het traject van deze wandeling

© Michel Christiaens